Abstrakt

Polní ptáci jsou kvůli intenzifikaci zemědělství jednou z nejohroženějších skupin organismů. Zároveň je lze využít jako indikátory stavu biodiverzity zemědělské krajiny. Používají se různá opaření k jejich podpoře, nicméně populace polních ptáků se stále snižují.

V této práci jsem provedl během hnízdní sezóny roku 2024 sčítání na dvaceti výzkumných plochách umístěných v zemědělské krajině za severovýchodním okrajem Prahy. Při sčítání jsem zaznamenával ptáky vyskytující se ve výzkumné ploše, informace o plodinách, které zde rostly a strukturu polí. Dohromady jsem zaznamenal 257 jedinců skřivana polního (*Alauda arvensis*), na kterých jsem testoval změnu početnosti oproti roku 2011, kdy byla data získávána identickou metodou na stejných lokalitách. Takto jsem mohl posoudit, zda se projevují opatření a další změny pro podporu polních ptáků na jejich početnosti.

Po statistickém vyhodnocení dat se ukázalo, že se početnost skřivana mezi těmito dvěma obdobími nezměnila, a to jak na všech plochách, tak na místech, kde jsem očekával vyšší intenzitu zemědělství a pokles v početnosti. Je pozitivním zjištěním, že populace skřivana se v této oblasti nesnižuje, což poukazuje na lepší stav zkoumané oblasti, protože v rámci ČR skřivan v daném období ubyl o 20 %. Zkoumané změny ve velikosti polí se neukázaly signifikantní, z čehož plyne, že se za těchto 13 let struktura zemědělské krajiny na sledovaném území výrazně nezměnila. Dále jsem zjistil, že skřivan statisticky průkazně preferuje centrální části polí nad okrajovými, což je dáno pravděpodobně nepřiznivou podobou okraje pro skřivana, která převažuje nad příznivými vlivy okrajů popsaných v literatuře. To, jestli se ve výzkumné ploše vyskytovaly dvě nebo jen jedna plodina, nemělo vliv ani na početnost skřivana, ani na druhovou bohatost polních ptáků.

Při snaze o podporu polních ptáků je tedy nutné: a) vzít v úvahu rozdílné nároky na prostředí jednotlivých druhů i celkovou druhovou bohatost polních ptáků, kde může být často druhově specifický rozdíl; b) dále vytrvat v současném směřování environmentálně příznivější legislativy, neboť to, že skřivani ve studovaném území neubývají, může být první krok k jejich nárůstu; c) a pravděpodobně ještě zpřísnit některá opatření, jako například maximální velikost pole.

Klíčová slova: polní ptáci, struktura zemědělské krajiny, skřivan polní (*Alauda arvensis*), heterogenita prostředí, druhová bohatost